

STAUROS

č. 5 marec 2022

Informátor gréckokatolíckej farnosti Bratislava - Staré Mesto

slovičko o SLOVE

Prvá nedeľa Veľkého pôstu nesie názov Nedeľa ortodoxie, teda pravej viery. Vieme, že táto nedeľa bola ustanovená po asi 150 ročnom zápase medzi zástancami a odporcami uctievania ikon. Napokon na sneme v Konštantínopole v roku 843 bola potvrdená viera, že ikona má svoje pevné miesto v duchovnosti východných kresťanov. A že pri pohľade na ňu si neuctievame drevo alebo farby, tobôž nie umelca, ktorý ikonu vytvoril. Ale pohľad našej viery smeruje k Bohu. Môžeme teda povedať, že zvíťazil správny pohľad na ikonu. Aj táto udalosť nám pripomína dôležitú vec: Správna viera je úzko spojená so správnym pohľadom na Boha a následne i na človeka. Lebo aj na dramatických udalostiach dnes i v histórii vieme odčítať, ako sa môže nesprávny pohľad na Boha spolupodieľať na negatívnych výsledkoch.

Preto sú na mieste otázky. Ktorá viera je vlastne tá pravá, tá správna? Môžeme sa dnes ešte takto pýtať? A ak áno, ako potom takúto pravú vieru nájsť a získať? Ak je niečo v bežnom živote pravé, väčšinou to nesie punc kvality, spoľahlivosti, ale aj vyššej ceny. Naopak ak je niečo *fake*, býva to zväčša málo kvalitné, nespoľahlivé a lacné. Tento obraz z bežného života môžeme použiť aj na rozlíšenie pravej viery od nejakej fake viery. Povedali sme si že pravá viera má niečo spoločné so správnym pohľadom. Čo teda vidí pravá viera? Pravá viera vidí skutočnú kvalitu. Vidí ozajstnú kvalitu Boha a človeka – vidí kvalitu Lásky. Pravá viera vidí cenu. Vidí cenu obety, ktorý zaplatil Boh vo svojom Synovi za každého z nás. A takáto pravá viera je spoľahlivá. Môžeme sa o ňu oprieť, hoci ma stretne problém nad moje vlastné sily. Ako získať takúto vieru?

Pomôžem si tu rozdielmi medzi kresťanským východom a západom. Samozrejme bez toho, aby som pravú vieru teraz hľadal iba východe alebo iba na západe. Je dôležité poznať možnosti a cesty, ktoré už človek objavil. Lebo kresťanský západ pri hľadaní pravej viery vytvoril akúsi „poschodovú teológiu.“ Dala by sa opísať klasickou vetou, ktorú pozná každú študent teológie: „Milosť predpokladá prirodzenosť.“ Jednoducho je to pohľad cez okuliare protikladov. Na jednej strane je človek a svet, ktorý je poznačený hriechom. A na strane druhej, akoby na ďalšom poschodí je potom nebo – teda nadprirodzeno, duchovný svet. Podľa západného pohľadu padlo stvorenie spolu s človekom. A preto niektoré názory idú až tak ďaleko, že vnímajú okolitý svet ako prekážku na ceste k Bohu. A čo je potom úlohou viery?

Spájať tieto protiklady. Spájať akoby dve rôzne poschodia do jednej celistvej budovy. Pritom sa prakticky môžu stať minimálne dve veci. Človek prístavbu horného podlažia pre svoj život jednoducho vedome odmietne alebo ignoruje. Stačí mi bungalov. Žijem si svoj každodenný (prízemný) život a nestarám sa o nič nad sebou. Nadprirodzeno pre mňa nemá žiaden alebo takmer žiaden význam. Alebo sa rozhodnem pre nadstavbu svojho života. Obrazne povedané: otvorím bungalov svojho života aj pre horné poschodie viery. Pritom ale ponechám tieto dve rôzne podlažia v protiklade a napätí. Rozdeľujem svoj život zhruba podľa toho, kde sa práve nachádzam. Či som práve na prízemí bežného, každodenného života alebo čas od času vybehnem aj na poschodie nadprirodzena. To sú tie chvíle, keď si vedome nachádzam a vyhradzujem čas pre rôzne náboženské úkony či aktivity. Asi takto by sme mohli obrazne opísať „poschodovú teológiu“. Jej nedostatok je v tom, že rozdeľuje na život s Bohom a život bez neho. Alebo ráta, koľko času strávim na „prízemí“ a koľko na „poschodí“ svojho života. Kresťanský východ si poväčšine tieto okuliare poschodovej teológie nechce nasadiť. Skôr sa snaží objavovať a vidieť Boha v kráse celého Jeho stvorenia. Namiesto poschodovej teológie sa kresťanský východ snaží o eucharistický pohľad na svet okolo seba, na celé stvorenie. Čo to znamená?

Niektorí východní autori požívajú v tejto súvislosti plastické obrazy. Namiesto nadstavby Božej milosti, hovoria o predierkovaní alebo prerážaní sveta Božou milosťou, Jeho prítomnosťou. Božia milosť nie je len niečo protikladné k svetu, alebo iba nejaká nadstavba k mojej prirodzenosti. Milosť sa zo sveta celkom nikdy nevytratila. Svet nepadol spolu s hriechom človeka. To je východisko východného pohľadu. Ak sa takto pozerám na svet, potom sa celé stvorenie stáva znakom Božej prítomnosti – (virtuálnou sviatosťou) Preto niektorí hovoria o akejsi komunikatívnej prítomnosti Boha vo svete. Boh nie je prítomný iba tak, pre nič za nič. Je prítomný preto, aby pozval človeka do vzťahu. Preto tento pohľad nazývame eucharistickým pohľadom, lebo práve Eucharistia je prameňom i vrcholom každej komunikácie s Bohom. Eucharistia je totiž doslova stelesnením Božej lásky, ktorá túži všetko premeniť. Práve eucharistia je tou fyzickou prítomnosťou Boha v jeho svete. Eucharistia je najväčším dôkazom a prejavom toho, ako Boh po mne túži. A toto je ten eucharistický pohľad. Pozerám sa na svet okolo seba a vidím ho ako stelesnenie túžby Boha po človeku – po mne. Aj toto je dôsledok otvoreného neba, o ktorom dnes v evanjeliu hovorí Pán Ježiš Nikodémovi a nám: Uvidíš väčšie veci! Čo je viac ako dívať sa na svet eucharistickým pohľadom? Čo je viac ako chváliť Boha a ďakovať Mu za všetko?

Pravá viera je teda aj o správnom pohľade. A správny pohľad je pohľad, ktorým vidím, ako Boh po mne túži. Ako ma chce premeniť na svoj obraz. Správny pohľad je eucharistický pohľad. Je to pohľad chvály a Vďaky Bohu za všetko. Na tento pohľad sa môžem spoľahnúť v každej situácii. Týmto pohľadom vidím skutočnú kvalitu a cenu – Boha, seba aj iných.

Možnosti na výber sú jasné – originál či „fake“. Pravá viera alebo jej lacná a nekvalitná imitácia. Môj výber pohľadu veľmi ovplyvní, či na mojom kúsku sveta bude vojna alebo mier.

SYNODA O SYNODALITE

V sobotu, 9. októbra 2021 otvoril pápež František Biskupskú synodu, venovanú téme synodality Cirkvi. Kľúčové slová synody sú: spoločenstvo, participácia (spolu-účasť) a misia. Slovo „synoda“ pochádza zo starého gréckeho slova a označuje cestu, ktorou spoločne kráča Boží ľud. Rovnako odkazuje aj na Pána Ježiša, ktorý sa predstavuje ako „cesta, pravda a život“ (Jn 14,6), a na skutočnosť, že kresťania boli v začiatkoch jeho nasledovania nazývaní „stúpenkami Cesty“. Slovo synoda sa teda dá najjednoduchšie preložiť ako kráčanie spolu. Cirkev je pozvaná kráčať tak, aby celý Boží ľud spoločne počúval, čo Duch Svätý hovorí Cirkvi. Hlavným aktérom synody je Duch Svätý. Zvolaním synody o synodalite chce Svätý Otec zapojiť do tohto spoločného kráčania celý Boží ľud – čiže všetkých nás. Chce, aby sa na tomto procese vzájomného počúvania nezúčastňovali len biskupi v Ríme, ale všetci.

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 7. - 13. 3. 2022

Pondelok	17:00 Veľkopôstna večiereň (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská)
Streda	17:00 Liturgia preždeosvjaščených darov (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Piatok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská)
Sobota	Druhá zádušná 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), <i>panychída, hramoty</i> Následne: <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	DRUHÁ PÔSTNA, 1. hlas 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v <i>Pezinku - Cajle</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>veľkopôstna večiereň</i>

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 14. – 20. 3. 2022

Pondelok	17:00 Veľkopôstna večiereň (cirkevnoslovanská)
Utorok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Streda	17:00 Liturgia preždeosvjaščených darov (cirkevnoslovanská)
Štvrtok	17:00 Veľkopôstna večiereň (slovenská)
Piatok	17:00 Liturgia vopred posvätených darov (slovenská), <i>svätenie kolívy</i>
Sobota	Tretia zádušná 17:00 Sv. liturgia (slovenská), <i>panychída, hramoty</i> Následne: <i>veľká večiereň</i>
NEDEĽA	TRETIA PÔSTNA - KRÍŽUPOKLONNÁ, 2. hlas 8:00 Utieren (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. liturgia (slovenská) 12:00 Sv. liturgia (slovenská) 16:00 Sv. liturgia v <i>Lehniciach</i> 17:00 Sv. liturgia (cirkevnoslovanská), následne: <i>veľkopôstna večiereň</i>

OZNAMUJEME

- V októbri 2021 vyhlásil pápež František biskupskú synodu o synodalite. Sv. otec tak chce čo najväčšiemu počtu ľudí ponúknuť ozajstnú synodálnu skúsenosť vzájomného počúvania a spoločného putovania pod vedením Svätého Ducha. Synoda má viacero fáz. Prvá fáza tejto synody prebieha na farskej úrovni. Prakticky ide o to, aby mohol každý záujemca v spoločnej diskusii vyjadriť svoj názor na rôzne témy týkajúce sa spoločného kráčania v cirkvi. Preto Vás pozývame na prvé stretnutie v piatok, 11. marca o 18. 30 hod. Budeme sa venovať konkrétnym témam a otázkam, ktoré si môžete vziať pri odchode z chrámu. Témy budú tiež v prílohe emailovej správy s pravidelnými farskými oznamami. Svoj záujem o účasť na stretnutí nahláste, prosím, osobne alebo cez kontakty farského úradu. Srdečne pozývame.
- Pomôcť ľuďom postihnutým vojnou na Ukrajine je možné systematicky viacerými spôsobmi:
 - Konferencia biskupov Slovenska dáva do pozornosti registráciu ubytovacích kapacít pre prichádzajúcich ľudí z Ukrajiny. Online **registrácia** prebieha na webovej stránke **TKKBS** - https://www.tkkbs.sk/showpage.php?name=reg_uteenci
 - V nedeľu 6. 3. 22 bude po sv. liturgiách avizovaná zbierka na Charitu, ktorou môžete podporiť prácu gréckokatolíckej charity v Prešove.
 - Naša eparchia vyhlásila na nedeľu 12. 3. 22 zbierku na pomoc Ukrajine, konkrétne pre ľudí, ktorí prišli o svoje domovy a nachádzajú sa na pôde gréckokatolíckeho seminára v Užhorode. Prispieť je možné aj cez náš farský účet s poznámkou „*Pomoc Ukrajine*“ Darované prostriedky budú následne použité adresne na tento účel.
 - V prvom rade nech naďalej zostáva naša duchovná podpora vo forme modlitieb a pôstu na úmysel ukončenia vojny.
- Pripomíname, že počas Veľkého pôstu dodržiavame *aliturgické* dni. V pondelky, utorky a štvrtky sa namiesto sv. liturgii modlíme o 17.00 hod. veľkopôstne večierne. V stredu a piatky slúžime v rovnakom čase liturgie vopred posvätených darov.
- Sobota, 12. marca 22 je 2. zádušná. Sv. liturgia spolu s panychídou a hramotami bude v rámci striedania v cirkevnoslovanskom jazyku. Liturgický jazyk 3. zádušnej soboty (19. 3. 22) bude slovenský.
- V nedeľu, 13. 3. 22 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme Povýšenia sv. Kríža v Pezinku – Cajle so začiatkom o 16. 00 hod.
- V nedeľu, 20. 3. 22 budeme sláviť sv. liturgiu v chráme sv. Alžbety Uhorskej v Lehniciach so začiatkom o 16. 00 hod.
- Aj tento rok prosíme o podporu našej farnosti dvoma percentami z daní prostredníctvom nášho občianskeho združenia *Stauros Bratislava*, ktoré sme založili aj na tento účel. Potrebné tlačivá nájdete okrem chrámu aj na internetovej stránke farnosti: <https://bratislava.grkatba.sk/darujte-2/>. *Vaše darované prostriedky budú použité na výrobu nových vchodových dverí v našom chráme.* Ďakujeme srdečne za podporu.
- Slovenskí biskupi pozývajú veriacych na púť do Ríma, na ktorej chcú spoločne poďakovať za minuloročnú návštevu pápeža Františka na Slovensku. Audiencia pre slovenských pútnikov u Svätého Otca bude vo Vatikáne v sobotu, 30. apríla 2022.

ĎAKUJEME

- Bohu známa osoba darovala pre potreby farnosti 60 €. Vyslovujeme vd'ačné „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu rod. *Ďukovej a Porhinčákovej* (26. 2. 22) a rod. *Mockovej a Žačikovej* (5. 3. 22)
12. 3. 22 upratuje rod. Beblavá, Päoprstá a Rimová
19. 3. 22 upratuje rod. Buraľová a Zimová. *Ďakujeme za Vašu službu!*

KONTAKT

- V prípade otázok, sv. spovede alebo iných požiadaviek nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, **tel.:** 0911/400 845

e-mail: bratislava@grkatba.sk

o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný, **tel.:** 0903/946 717